

VYBRANÉ KAPITOLY Z KLINICKÉ FYZIOLOGIE

Mapovitá spinální anestezie – co je příčinou?

Roleček P.¹, Černý V.¹⁻⁴¹Klinika anesteziologie, perioperační a intenzivní medicíny, Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví²Centrum pro výzkum a vývoj, Fakultní nemocnice Hradec Králové³Dept. of Anesthesia, Pain Management and Perioperative Medicine, Dalhousie University, Halifax, Kanada⁴Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny, Lékařská fakulta v Hradci Králové, Univerzita Karlova*Anest intenziv Med 2017;28:377–378*

Výskyt selhání spinální anestézie (SA) v podobě nekompletní a/nebo nedostatečně kvalitní blokády je udáván až v 17 % [1]. Nejčastější obecné příčiny selhání SA na straně anesteziologa jsou – chybná technika provedení punkce SA prostoru a s tím související chybné podání lokálního anestetika (LA), nesprávně zvolená dávka LA. Existují ale situace, kdy i při správné technice (likvor volně vytéká) není dosaženo dokonalé blokády – četnost je popisována 0,3–0,6 % [2–4]. Vzácně se pak vyskytují situace, kdy při testování rozsahu blokády zjistíme její okrskové výpadky – mapovitá anestezie („patchy spinal anesthesia“). Vyskytuje se vzácně, přesná frekvence není známa. Jako nezávislé faktory selhání SA jsou udávány [5–7]:

- vysoký body mass index,
- akutní císařský řez,
- první císařský řez,
- mladší věk,
- více než tři pokusy o punkci,
- podání lokálního anestetika bez adjuvancia.

Stále je platná poučka Gastona Labatta [8] z roku 1922: „Jsou dvě zcela nezbytné podmínky provedení spinální anestezie: punkce dury mater a aplikace lokálního anestetika do likvoru.“ K dokonalému nástupu účinku SA je nutné spolehlivé naplnění/dosažení čtyř základních předpokladů:

1. punkce subarachnoidálního prostoru,
2. podání LA do likvoru,
3. rozšíření LA v subarachnoidálním prostoru,
4. účinek LA na nervové struktury.

Nedosažení jakéhokoliv z výše uvedených předpokladů je spojeno se selháním SA. Příčiny mapovité anestezie mohou být – anatomická

variabilita subarachnoidálního prostoru (např. subarachnoidální cista, vrozené rozšíření durálního vaku) nebo existence anatomické překážky šíření LA v likvoru (fibrózní septa/pruhy v subarachnoidálním prostoru, herniovaný disk).

Body k zapamatování:

- Mapovitá anestezie je vzácným projevem selhání SA.
- Nejpravděpodobnějším důvodem jejího výskytu je anatomická deformita subarachnoidálního prostoru (vrozená či získaná), která znemožňuje symetrické šíření podaného LA.
- Většina autorů považuje mapovitou anestezii za indikaci ke konverzi na celkovou anestezii.

LITERATURA

1. Leve JH, Islas JA, Ghia JN, Turnbull C. A retrospective study of the incidence and causes of failed spinal anesthetics in a university hospital. *Anesth Analg*. 1985;64:705–710.
2. Munhall RJ, Sukhani R, Winnie AP. Incidence and etiology of failed spinal anesthetics in a university hospital. *Anesth Analg*. 1988;67:843–848.
3. Fuzier R, Bataille B, Fuzier V, Richez AS, Maguès JP, Choquet O, Montastruc JL, Lapeyre-Mestre M. Spinal anesthesia failure after local anesthetic injection into cerebrospinal fluid: a multicenter prospective analysis of its incidence and related risk factors in 1214 patients. *Reg Anesth Pain Med*. 2011;36:322–326.
4. Kinsella SM. A prospective audit of regional anaesthesia failure in 5080 Caesarean sections. *Anaesthesia*. 2008 Aug;63:822–832.
5. Harten JM, Boyne I, Hannah P, Varveris D, Brown A. Effects of height and weight adjusted dose of local anaesthetic for spinal anaesthesia for elective Caesarean section. *Anaesthesia*. 2005;60:348–353.

6. Crone W. Failed spinal anesthesia with the Sprotte needle. *Anesthesiology*. 1991;75:717–718.
7. Hirabayashi Y, Fukuda H, Saitoh K, Inoue S, Mitsuhashi H, Shimizu R. Failed spinal anaesthesia: cause identified by MRI. *Can J Anaesth*. 1996;43:1072–1075.
8. Brown DL(1), Winnie AP. Biography of Louis Gaston Labat, M.D. *Reg Anesth*. 1992 Sep-Oct;17:249–262.

Do redakce došlo dne 29. 11. 2017.

Do tisku přijato dne 1. 12. 2017.

Adresa pro korespondenci:

prof. MUDr. Vladimír Černý, Ph.D., FCCM
cernyvla1960@gmail.com

OSOBNÍ ZPRÁVY

MUDr. Milan Poledna (1. 6. 1922 – 1. 12. 2017)

Dne 1. 12. 2017 zemřel ve věku 95 let náš kolega MUDr. Milan Poledna.

Narodil se 1. 6. 1922 v Bratislavě, kde v r. 1940 maturoval. Po odsunu do Čech absolvoval roční abiturientský kurz obchodní akademie a začal pracovat v elektrárně v Přerově.

V r. 1942 byl totálně nasazen na nucené práce a byl deportován do Norska do oblasti polárního kruhu na opevňovací práce.

Po ukončení války se vrátil domů a v říjnu 1945 se zapsal na lékařskou fakultu Karlovy univerzity v Praze. Po obnovení výuky na Univerzitě Palackého přešel do Olomouce, kde v r. 1950 promoval.

Nastoupil na chirurgickou kliniku Fakultní nemocnice Olomouc, ale od začátku pracoval převážně jako anesteziolog. Po atestaci z oboru chirurgie pak složil nástavbovou atestaci z anesteziologie a resuscitace a tomuto oboru se pak věnoval až do konce života.

V r. 1975 přijal nabídku nově vzniklé okresní nemocnice v Dolnom Kubíně, kde založil a řídil Anesteziologicko-resuscitační oddělení po dobu dvanácti let.

Po návratu do Olomouce, už v důchodovém věku, nadále s chutí pracoval jako anesteziolog chirurgických operačních sálů.

Byl členem České lékařské společnosti JEP, ČSARIM a ještě v první polovině 2017 se zúčastňoval odborných akcí. Jako první v republice v 60. letech minulého století publikoval kazuistiku maligní hypertermie během operace tříletého dítěte.

Po celý život aktivně sportoval, byl členem sportovní organizace Sokol a ještě v r. 2012, ve věku 90 let, cvičil na XV. všesokolském sletu v Praze.

MUDr. Milan Poledna byl pracovitý, zásadový, čestný a velmi skromný člověk. Byl uznávaným odborníkem ve své profesi, nikdy mu nebylo zatěžko se podělit o své zkušenosti s mladšími kolegy, a proto byl všemi uznáván a milován.

Navždy zůstane vepsán do historie olomoucké KARIM.

Čest jeho památce!

MUDr. Zbyňka Petrová

emeritní primářka

Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny
Fakultní nemocnice a Lékařská fakulta UP v Olomouci